

Til: Kommuner, fylkesmenn og avløserlag

Fra: Seksjon direktetilskudd og Seksjon forskning, velferds- og pristilskudd, Landbruksdirektoratet

Vår dato: 20.11.2015

Vår referanse: 15/65402 - 1

Deres dato:

Deres referanse:

Presiseringer av reglene for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid og tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. og endringer i kontrollregimet for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

1. januar 2015 trådte ny forskrift for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket og ny forskrift om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv. i kraft.

Kan kjøpe avløsertjenester fra andre foretak som tilbyr avløsning

Da forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd og forskrift om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv. trådte i kraft 1. januar 2015, ble det åpnet for kjøp av avløsertjenester fra andre foretak enn avløserlag/-ring.

På bakgrunn av det nye regelverket, og henvendelser og problemstillinger som har kommet opp i etterkant, vil vi i det følgende informere om:

- 1) Hvilke utgifter gir grunnlag for tilskudd til avløsning
- 2) Endringer i kontrollregimet for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

1. Hvilke utgifter gir grunnlag for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid og ved sykdom og fødsel mv.?

I etterkant av at de nye forskriftene trådte i kraft, har det kommet en del henvendelser med spørsmål om kostnader til avløsning: Hvilke type utgifter kan gi grunnlag for tilskudd, hva slags arbeid regnes som avløsning?

Det er tre grunnkriterier som må være oppfylt for at et foretak skal være berettiget avløsertilskudd:

- Ferie og fritid: Foretaket må ha disponert dyr ved inngangen av avløseråret, eller slakta dyr (slaktegris, slaktekylling) foregående år.
Avløsning ved sykdom og fødsel mv: Produksjonen må i perioden avløsningen fant sted ha vært av en slik størrelse at foretaket minst oppnår den laveste maksimale dagsatsen for tilskuddet i henhold til tabell 9.3. i jordbruksavtalen.
- Foretaket må ha hatt faktiske utgifter til avløsning.
- Avløsertjenesten må være knyttet til den typen produksjon som kan gi grunnlag for tilskuddet (*for avløsning ved ferie og fritid er dette husdyrdriften, for avløsning ved sykdom og fødsel mv. kan den i tillegg være knyttet til helårs veksthusproduksjon, og i onnetida også til honningproduksjon og planteproduksjon på friland*),

Disse kriteriene er generelle, og gjelder uavhengig av om avløsertjenesten er kjøpt fra avløserlag, fra et annet foretak, eller om avløseren er ansatt i jordbruksforetaket.

I denne forbindelse innbefatter begrepet avløsning *de arbeidsoppgaver som det ikke er uvanlig at jordbrukere selv utfører*. Det skal legges et objektivt avløsningsbegrep til grunn. Det vil si at man skal ta utgangspunkt i hva bønder flest er i stand til å utføre, ikke hva den enkelte bonde er i stand til å utføre. I vurderingen av hvilke tjenester som går inn under avløsningsbegrepet, må man ta stilling til om dette er en arbeidsoppgave det er *uvanlig* at bønder utfører selv. Dersom det er uvanlig, vil ikke tjenesten gi grunnlag for utbetaling av tilskudd til avløsning.

Avløsning er ikke avgrenset til tradisjonell «fjøsavløsning», men kan også omfatte saueklipping, klauvskjæring, vedlikehold av driftsbygning i form av for eksempel maling eller snekkerarbeid, rundballepressing, jordarbeiding, spredning av husdyrgjødsel, gjerdehold, beiterydding og frakt av dyr til og fra beite.

Det skal ikke gis tilskudd for utgifter til tjenester som for eksempel dyrlege, rørlegger, elektriker, regnskapsføring, rådgivning fra husdyrkontrollen, drektighetskontroll, husdyrkontroll eller bilmekaniker.

Oppramsingen av hvilke tjenester som kan og ikke kan gi grunnlag for utbetaling av tilskudd er ikke uttømmende, men skal benyttes som rettesnor ved vurderingen av om andre typer tjenester kan gi grunnlag for tilskudd eller ikke.

Begrepet avløsning omfatter bare selve tjenesten. Utgifter til leie av maskiner eller til andre varer som eventuelt blir benyttet under utførelsen av tjenesten gir ikke grunnlag for tilskudd.

2. Den maskinelle kontrollen avvikles - Overgang til risikobasert kontrollregime for tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

De maskinelle kontrollene av lønnsutgifter mot Skatteetaten og avløserlagene avvikles fra og med søknadsomgangen januar 2016. Søknadene om tilskudd til avløsning ved ferie og fritid skal fra og med søknadsomgangen i januar 2016 kontrolleres for de foretakene som er plukket ut til stedlig kontroll. Opplysninger om avløserutgifter skal nå være med i vurderingen når kommunen gjør sitt utplukk av søknader til kontroll. Dersom kommunen vurderer at det er noen typer utgifter det er knyttet større risiko for feil til, så bør det være med i vurderingen av hvilke foretak som plukkes ut. Et risikobasert kontrollregime innebærer å målrette kontrollvirksomheten mot de områder hvor man vurderer at risikoen for feilopplysninger og feilutbetaling er størst. Se også rundskriv 2015-27 kapittel 6.2 om risikobasert utplukk.

Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid skal altså fra og med søknadsomgangen i januar 2016 inngå i kommunens kontroll av søknadsopplysninger hos de minst fem prosent av foretakene som er plukket ut til stedlig kontroll. Fem prosent er kun en nedre grense for kontroll. Dersom kommunen mistenker at søknaden kan inneholde feilopplysninger, eller de vurderer at det er stor risiko for feilopplysninger, skal søknadsopplysningene kontrolleres, uavhengig av om foretaket i utgangspunktet er plukket ut for kontroll.

Foretakene må kunne fremvise dokumentasjon på faktiske utgifter ved forespørsel fra kommunen. Det vil ikke lenger kreves at alle foretakene må legge ved dokumentasjonen når de søker. Kommunen kan gjennomføre kontroll av utgiftene til avløsning ved ferie og fritid som en dokumentkontroll, og be foretaket sende kommunen dokumentasjon på utgifter til avløsning i forkant eller etterkant av den stedlige kontrollen.

Eksempel på dokumentasjon av avløserutgifter er;

- a-meldingen (foretakets totaloversikt fra Altinn)
- bankbilag og faktura
- regnskap som viser avløseringens refunderbare utgifter og hvordan disse er fordelt mellom medlemmene

Bakgrunnen for endringen

Tidligere har det vært mulig å kontrollere tilnærmet 100 prosent av avløserøknadene maskinelt, fordi tilskuddet var avgrenset til å gjelde dekning av lønnsutgifter til avløser, utgifter til landbruksvikar og utgifter til kjøp av avløsertjenester fra et avløserlag eller en avløsering.

Den nye forskriften om produksjonstilskudd og avløsertilskudd åpner for kjøp av avløsertjenester fra andre foretak enn avløserlag/-ring. Dette er opplysninger det ikke er mulig å kontrollere maskinelt. Samtidig har Skatteetatens lønns- og trekkoppgavedatabase (LTO) blitt erstattet av a-meldingen. Det har ikke vært mulig å få på plass en ny teknisk løsning mot a-meldingen innen 2016. Hensynet til likebehandling, uavhengig av hvilken avløsning foretaket har benyttet seg av, har også påvirket beslutningen om å ikke videreføre de maskinelle kontrollene. I tillegg har det ofte vært feil i kontrollgrunnlaget, bl.a. som følge av for sen innrapportering til LTO, noe som har medført mange manuelle utbetalinger.

Utgangspunktet for tilskuddene er at søkerne oppgir korrekte opplysninger. Ansvaret for at opplysningene på søknaden er riktig påligger søkerne. Ved feilopplysninger skal det avkortes jf. rutinebeskrivelse i rundskriv 2015-26 kapittel 12.

Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid: Ikke lenger behov for innsending av filer fra avløserlag

På grunn av overgang til risikobasert kontroll av tilskuddsordningen for avløsning ved ferie og fritid, er det ikke lenger behov for at avløserlagene sender inn filer til fylkesmannen.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Nils-Einar Eliassen
fungerende direktør

Grete Hage Hansen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.